

Ministeren

Uddannelses- og Forskningsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

20. juni 2022

I brev af 14. juni 2022 har udvalget stillet mig følgende spørgsmål:

Alm. del spørgsmål 202

Vil ministeren sende udvalget sit talepapir fra samrådet den 14. juni 2022 om teknologipagtens målsætning om, at 20 pct. flere danskere skal fuldføre en ikke-dimensioneret videregående STEM-uddannelse i 2028, jf. UFU alm. del – samrådspm. J.

Svar

Som svar på spørgsmål 202 fremsendes hermed mit talepapir fra samrådet den 14. juni 2022.

Med venlig hilsen

Jesper Petersen

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

DET TALTE ORD GÆLDER

Samrådsspørgsmål J

"Hvordan forventer ministeren – i lyset af den politiske aftale om flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark af 25. juni 2021 og tillægsaftale af 22. marts 2022 – at regeringen kan leve op til teknologipagtens målsætning om, at 20 pct. flere danskere skal fuldføre en ikke-dimensioneret videregående STEM-uddannelse i 2028?"

Svar på samrådsspørgsmål J

Tak for spørgsmålet og for anledningen til at drøfte to for regeringen vigtige dagsordener. Dels at flere skal uddannes inden for STEM-området – altså de her matematiske-, naturvidenskabelige-, tekniske-, ingeniørfaglige-, it-uddannelser. Og dels den vigtige dagsorden for os, at der skal være gode uddannelsesmuligheder i hele landet.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Vi skal uddanne til samfundet og virksomhedernes behov. Her spiller uddannelserne på STEM-området en helt afgørende rolle i forhold til at udvikle vores samfund og løse nogle af de vigtigste udfordringer, vi som samfund står overfor. Arbejdskraft der jo typisk også er efterspurgt i væsentlige private virksomheder og giver god værdi til dem.

Samtidig skal der være gode uddannelsesmuligheder i hele landet. Med aftalen om "Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark" får vi uddannelserne tættere på flere unge – og ikke mindst tættere på flere af virksomhederne.

I takt med at avanceret teknologi og digitale løsninger udbredes, stiger efterspørgslen på ingeniører, it-specialister og andre med STEM-kompetencer.

Og hvis vi skal lykkes med den grønne omstilling, kræver det, at vi uddanner studerende til fremtidens arbejdsstyrke, som besidder de rette kompetencer til at kunne løfte den grønne omstilling i praksis. En mere og mere produktiv industri har også brug for denne type af arbejdskraft.

Det er derfor min ambition, at flere i de kommende år skal tage en STEM-uddannelse. Netop derfor har regeringen sammen med Folketingets partier taget en række tiltag for at øge optaget på de uddannelser.

Blandt andet har regeringen og aftalepartierne bag bevillingsreformen i 2019 afsat 102 mio. kr. til at udvide kapaciteten på de ikke-dimensionerede STEM-uddannelser i perioden 2019-2022.

Og som en del af "Aftale om flere uddannelsespladser på de videregående uddannelser i lyset af COVID-19" er der oprettet flere studiepladser på bl.a. STEM-området i 2020 og 2021. Der blev ved den lejlighed tildelt i alt 200 mio. kr., som kom oven i de faste bevillinger.

Det er tiltag, som virker, ser det ud til. Vi har i hvert fald de senere år set, at udviklingen er gået den rette vej. Væksten i optaget på STEM-uddannelserne er steget mærkbart. Siden 2017 er optaget på de ikke-dimensionerede STEM-uddannelser steget med 10 pct.

Men der er fortsat brug for at gøre mere for at øge interessen for og søgningen til STEM-området. Blandt andet derfor præsenterede regeringen for nylig en ny digitaliseringsstrategi med investeringer for i alt 1,8 mia. kr., der skal øge befolkningens digitale kompetencer i bredden. Det er jo bl.a. det, der er sket siden spørgsmålet blev stilet, som Katrine Robsøe også var inde på i sin motivation – at den her digitaliseringsstrategi er udkommet.

En væsentlig del af strategien handler om at sikre, at vores børn og unge får de nødvendige digitale kompetencer og forståelse for digitale teknologier. Derfor afsætter regeringen midler til teknologi i folkeskolen, så de bliver rustet til en fremtid, hvor de digitale teknologier fylder stadig mere. Og der afsættes midler til et løft af lærerne.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Herigennem tror vi på, at vi lægger fundamentet for, at flere unge i fremtiden vil søge en STEM-uddannelse. At flere bliver interesserede, motiverede og kender til hele det her spændende felt. Og tallene viser det tydeligt: Der er stadig mange ledige uddannelsespladser inden for STEM-området. Mere end 5.000 ledige pladser. Så det er ansøgere, der mangler.

Teknologipagten og målsætningen om, at 20 pct. flere danskere skal fuldføre en ikke-dimensioneret videregående STEM-uddannelse i 2028, blev formuleret af den daværende VLAK-regeringen i 2018 og finansieret for en 4-årig periode.

I år udløber den finansiering, og derfor ophører Teknologipagtens konkrete 20 pct.-målsætning – formuleret af den tidligere regering – også.

Det betyder ikke, at ambitionerne om, at flere skal tage en STEM-uddannelse, de er blevet mindre. Regeringen kommer fortsat til at arbejde for, at der uddannes flere til samfundets behov. Og jo altså bl.a. inden for STEM-området.

Men vi ønsker at gøre det på en anden måde, at organisere tingene på en ny måde og samle kræfterne fremadrettet. Vi har derfor i regi af Digitaliseringsstrategien besluttet at oprette et Digitaliseringsråd, som vil træde i stedet for TeknologipagtRådet.

Digitaliseringsrådet skal dække digitalisering i en bredere kontekst – herunder fokusere på at sikre de tekniske og digitale kompetencer gennem uddannelse.

Regeringen og aftalekredsen bag aftalen om "Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark" har også fokus på, at der skal uddannes flere dimittender inden for de efterspurgte STEM-uddannelser.

Med den politiske aftale får flere unge mulighed for at læse en STEM-uddannelse i hele landet. Det er en overvejelse og et hensyn, som vi har været omkring adskillige gange i de politiske forhandlinger, og som blev fremført fra mange forskellige partiers side.

Men tag for eksempel maskinmesteruddannelserne. En uddannelse med efterspurgte kompetencer blandt erhvervslivet og som de seneste år har oplevet en stigende tilgang af studerende.

For nyligt har jeg kunne godkende, at man som noget nyt også snart kan blive uddannet til maskinmester i Thisted og Sønderborg.

Det er uddannelser, som nu bliver til virkelighed med et økonomisk rygstød fra netop den politiske aftale. Og som kan gøre en afgørende forskel i det lokale erhvervsliv i de områder – jo ikke mindst i forhold til den grønne omstilling.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Eller tag for eksempel DTU's planer om udflytning af uddannelser til Risø, Kalundborg og Hirtshals, som med aftalen får et ekstra økonomisk rygstød til den etablering med 30 mio. kr. Altså oveni de bevillinger som gives per studerende og som jo altså bliver gjort ekstraordinært store til uddannelser uden for de største byer i kraft af den aftale.

Det er planer, som jeg er rigtig glad for, at DTU vil arbejde videre med at føre ud i livet. Fordi de vil i den grad bidrage med at uddanne efterspurgte ingeniører til flere dele af Danmark og gavne erhvervslivet der, hvor de er, og udviklingen i hele det område, hvor de er, simpelthen.

Regeringen ønsker ingeniører, maskinmestre, it-specialister og flere med relevante STEM-kompetencer i hele Danmark – ikke kun i de største byer.

Ved at oprette nye studiepladser uden for de store byer giver vi vores unge mennesker flere valgmuligheder. Fremover kan de vælge en uddannelse flere steder i landet. Det er godt for de unge, for lokalområderne og for de virksomheder, der mangler arbejdskraft.

Tænk bare på, hvad lokale STEM-uddannelser i Esbjerg, Sønderborg, Horsens eller Kalundborg betyder for virksomhederne i området.

Jeg er slet ikke i tvivl om, at de lokale uddannelser inden for biotek og teknologi på Campus Kalundborg er helt afgørende for lokale virksomheder som Novo Nordisk og Novozymes der.

Og sandheden er, at hvis vi ikke tager politisk ansvar for balancen i vores uddannelseslandsskab – som jeg synes, vi gør med den her aftale – så vil konsekvensen de kommende år være, at flere lokale uddannelsessteder rundt omkring i landet risikerer at lukke. Simpelthen fordi deres rekrutteringsgrundlag forsvinder.

Der er sket en markant centralisering af de studerende i de største byer gennem de sidste årtier. En udvikling som vil tage yderligere fart som følge af faldende ungdomsårgange. Frem mod 2040 vil ungdomsårgangene falde med 12 pct. og jo

i nogle landsdele særligt meget. De steder skal der også fortsat være gode uddannelsesmuligheder, står det til os.

Og med aftale om "Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark" understøtter vi, at lokale uddannelsessteder også fremover kan rekruttere studerende til deres uddannelser.

Konsekvensen af aftalen vil frem mod 2030 overordnet være lidt færre pladser på videregående uddannelser i de største byer.

Aftalepartierne har eksplicit lagt på vægt på, at der i uddannelsesinstitutionernes planer for tilpasning af pladserne i de største byer, skulle tages hensyn til erhvervslivets behov. Der skal fortsat være et bredt udbud af uddannelser med særlig høj efterspørgsel og beskæftigelse – f.eks. IT-uddannelser og tekniske uddannelser.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Det var også en af årsagerne til, at aftalekredsen valgte at undtage IT-Universitetet fra at udflytte eller nedskalere deres optag i København frem mod 2030 – og jo altså ud fra basisåret i 2019.

Uddannelsesinstitutionerne har i overvejende grad lyttet til aftalekredsens ønske om at sikre et fortsat udbud af efterspurgte uddannelser i de store byer.

Eksempelvis har Aalborg Universitet valgt at fokusere uddannelsesporteføljen i København netop mod uddannelser inden for STEM-området, som de skaber rum til at optage flere på ved at nedskalere på andre uddannelsesområder.

De uddannelser, der fremover vil være lidt færre pladser på i byerne, er altså særligt de uddannelser, som har en lavere beskæftigelse.

Der er med andre ord ikke nogen modstrid mellem flere STEM-uddannede og flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele landet. Og aftalepartierne anerkender, at der en efterspørgsel på de kompetencer i hele landet. Og vil gerne understøtte tilgængeligheden af de kompetencer og den arbejdskraft overalt i vores land.

Et eksempel mere. Med afsæt i samme begrundelse er der også med aftalen sat ekstra penge af til nye IT- og STEM-uddannelser i Trekantsområdet, hvor Syddansk Universitet arbejder med muligheden for at oprette nye uddannelser der. Og uddannelsesinstitutionerne kan fortsat efter denne aftale øge deres optag på STEM-uddannelserne.

Med aftalen bliver der stillet krav til, hvor stort det samlede optag kan være på hovedcampuser i de største byer – så centraliseringen i de store byer ikke fortsætter, og vi får holdt hånden under de lokale uddannelser.

Det er min opfattelse, at det er et rimeligt krav at stille. Også fordi der er behov for dimittender med STEM-kompetencer i hele landet.

Så samlet set og afrundende mener jeg, at vi med den aftale, jeg refererede til her, tager ansvar for at understøtte, at der bliver uddannet flere med efterspurgte STEM-kompetencer til hele landet.

Og jeg skal så igen understrege den væsentlige pointe, at der faktisk i dag er betydelig med ledig kapacitet, ledige pladser. Men vi har behov for – og det kan vi forhåbentlig alle sammen også sende politiske signaler om – en øget interesse og gerne flere, der søger om at tage uddannelser som disse. De giver stor værdi.

Tak for ordet.